

Cás-Staidéar ar Phobail Nádúrtha

Cúlra an Tionscadail

Tá an Abhainn na hOireamhe suite i ngleann U-chruthach feadh theorainn theas Cheantar Speisialta Caomhantais (SAC) an Cnoc Mhaoil Réidh/Sheeffry/Choimpléasc Oireamh laistigh den líonra Nádúrtha 2000. Síneann an gleann soir ó thuaidh ó cheann Chuan Chill Áirne. Cé nach raibh na tailte ar fad laistigh de sprioc cheantair an tionscadail go hiomlán laistigh de na tailte ainmnithe, tá siad go léir ceangailte ó chiall éiceolaíochta, agus mar sin tá siad straitéiseach do chaomhnú an SAC. I measc roinnt de na leasanna cáilitheacha don SAC a aimsíodh i nGleann na hOireamhe agus a ndeachaigh an Róslabhras i bhfeidhm orthu tá fraochmhánna fliucha, bratphortaigh agus sruthchúrsaí tábhachtacha. Aithnítear Abhainn na hOirimhe mar abhainn iascaireachta bradán, agus tá diúilicíní péarla fionnuisce ann freisin.

An Fhadhb

Tugtar faoi deara sna cuspóirí caomhantais do SAC Choimpléasc an Chnoc Maol Réidh/Sheeffry/Oireamh láithreach Róslabhras ar na gnáthóga fraochmháigh fliucha agus an bhratphortaigh. Tá sprioc inghlactha socraithe de chumhdach níos lú ná 1% do speicis ionracha ar na tailte ainmnithe seo, chun sláine éiceolaíochta na ngnáthóg faoi chosaint a choinneáil. I suirbhé a rinneadh in 2010, cinneadh gur tionchar meánach a bhí ag Róslabhras, le clúdach níos lú ná 1% don dá chineál gnáthóige. Ag cur san áireamh an claonadh atá ann go scaipfeadh Róslabhras go héasca, measadh gur dócha go bhfuil méadú suntasach tagtha ar an gclúdach céatadánach agus deimhníodh é seo i réamhshuirbhé scóipe. Ba é an sprioclimistéar don tionscadal seo ná sa leath íochtair de Ghleann Abhainn na hOirimhe ag síneadh ó cheann Chuan Chill Áir díreach lastuaidh de Dhroichead Ghleann na Chaillí.

Aidhmeanna an Tionscadail

Tá sé ríthábhachtach dáileadh a chinneadh agus innéacs de leibhéal an ionfhabhtaithe a fhorbairt chun na costais a bhaineann lena ndíothú ó thailte agus le leathadh a rialú a ríomh. Beidh an méid a foghlaimíodh ón tionscadal mar bhonn eolais do chláir amach anseo. Ba iad príomhaidhmeanna an tionscadail:

- Tionscadal rialaithe Róslabhras a fhorbairt agus a léiriú laistigh de Chonair Abhainn na hOirimhe
- Eolas a thabhairt d'fhorbairt pleán díothaithe do SAC Choimpléasc an Chnoc Maol Réidh/Sheeffry/Oireamh
- Cumas a thógáil sa phobal áitiúil chun bagairt speiceas neamhdhúchasach ionrach a bhainistiú

Céimeanna an Tionscadail

- Rannpháirtíocht le geallsealbhóirí
- Dáileadh agus scála an inmhíolaithe Róslabhrais a mhapáil
- Rialú róslabhrais
- Tuairisc ar na hoibreacha a rinneadh

Comhairliúchán

Chuathas i gcomhairle le húinéirí talún príobháideacha agus le húdaráis ábhartha stáit sular cuireadh tús leis an tionscadal chun aon imní a fháil faoi na hoibreacha a bhí le déanamh. Fuarthas go raibh siad uile tacúil.

Mapáil

Bhí sé mar aidhm ag an ngné seo den tionscadal dáileadh agus leibhéil an ionfhabhtaithe a chinneadh, rud a d'fhéadfadh cabhrú leis na costais a bhaineann le baint a ríomh agus, dá réir sin, eolas a chur ar fáil do chláir díothaithe amach anseo. Tá sé tábhachtach freisin bunlíne dáileacháin/ionfhabhtaithe a bhunú chun monatóireacht a dhéanamh amach anseo a éascú. Is éard a bhí sa tionscadal mapála ná athbhreithniú ar an deasc agus suirbhéanna allamuigh. Cuireadh dearadh an tsuirbhé allamuigh i bpáirt leis an ngné deisce agus bhí sé bunaithe ar dhearadh greille 1km. Bunaíodh leibhéil an ionfhabhtaithe trí úsáid a bhaint as scála cúig phointe ó Neamhláithreach go An-Dian. Thairfeadh suirbhéirí Róslabhrais agus speicis ionracha eile ar thángthas orthu, ag tabhairt aird ar an gcineál inmhíolaithe m.sh. plandaí líneacha, tomógacha nó aonair. Rinneadh tairfeadh freisin ar thréithe fisiceacha eile de shuíomh an tsuirbhé, lena n-áirítear cineál ithreach, doimhneacht móna, fliucht, cineál gnáthóg reatha agus spriocdhírthe. Sa chás nárbh fhéidir rochtain a fháil ar shuíomh suirbhéanna baineadh úsáid as UAV (Aerfheithicil Gan Fhoireann/Drón) in éineacht le suirbhéanna ó phointí amhairc oiriúnacha.

Cóireáil & Torthaí

Rinne éiceolaí gairmiúil maoirsiú ar an obair chóireála. Baineadh úsáid as modh cóireála gas/insteallta chun plandaí a chóireáil. Is éard a bhí i gceist leis seo ná damáiste a dhéanamh do ghasanna Róslabhrais faoi bhun an nód fáis is ísle agus cuireadh luibhicíd Glyphosate-bhunaithe láithreach (ina bhfuil dath gorm díorthaithe ó ghlasraí). Cheadaigh úsáid spraeála brú 1.25L úsáid spriocdhírthe agus rialaithe luibhicíde chuig na gais damáiste. Nuair ab fhéidir, baineadh úsáid as sábh slabhrach chun gais damáiste a dhéanamh toisc go bhfuarthas amach go raibh trialacha trí nó ceithre chineál níos tapúla ná an modh hatchet. Fuarthas amach go raibh cóireálacha éifeachtach le rátaí arda mortláochta i ngléasraí cóireáilte.

Cé atá i gceist?

Tionscadal faoi stiúir an phobail is ea Tionscadal Mapála agus Cóireála Róslabhrais Chonair Abhann an Oirimh atá á stiúradh ag Cumann Forbartha an Líonáin. Tá an tionscadal seo maoinithe ag Seirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra na Roinne Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta trí LIFE IP Nádúr an Atlantaigh Fhiáin, tionscadal a dhíríonn ar luach a chur lenár líonra láithreán Nádúrtha 2000 d'úinéirí talún, agus an pobail, le fócas ar leith ar bhratphortaigh.

- Cumann Forbartha an Líonáin
- LIFE IP Nádúr an Atlantaigh Fhiáin
- Suirbhéireacht Bhogaigh Éireann
- An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil, agus Oidhreachta
- Iascach Intíre Éireann
- Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil (LAWPRO)

WILD ATLANTIC
NATURE LIFE

An Roinn Tithíochta,
Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta
Department of Housing,
Local Government and Heritage